

Talcuire la Tatal nostru

-brosura-

Editura BUNA VESTIRE

*Beius
2005*

CUPRINS

Rugaciunea, ceasornicul vietii sufletesti a crestinului

[Tatal nostru - Talcuire](#)

Rugaciunea, ceasornicul vietii sufletesti a crestinului

De mare însemnatate în viața duhovnicească a crestinului este rugaciunea, cale de apropiere a noastră de Dumnezeu și de unire cu Izvorul vietii și al fericirii netrecătoare.

Dupa cum organismul omenesc are nevoie de aer pentru a putea trai, tot astfel și sufletul nostru are trebuința de rugaciune pentru a fi viu în veci.

Zilnic înaltam rugaciuni către Dumnezeu în Sfânta Treime slăvit și către cei binecuvântați de El să fie mijlocitorii noștri: Maica Domnului, îngerii și sfinții.

Rugaciunea Tatal nostru ne-a învățat să o rostim Mântuitorul Hristos. După ce S-a rugat într-un loc, unul dintre ucenicii Lui I-a zis: "Doamne învata-ne să ne rugăm, cum a învățat și Ioan pe ucenicii lui" (Lc. 11, 1). Și dumnezeiescul Mântuitor a rostit Rugaciunea Domnească, una din cele mai însemnate, frumoase și cuprinzătoare rugaciuni, care începe cu chemarea: "Tatal nostru care ești în ceruri", urmează apoi șapte cereri și doxologia finală.

De-a lungul veacurilor rugaciunea Tatal nostru a fost tâlcuită de Sfinții Părinți și scriitori bisericești ca de pilda: Tertulian, Origen, Ciprian, Grigorie de Nyssa, Fericitul Augustin, Maxim Marturisitorul, și nu în ultimul rând Sf. Ioan Gura de Aur (+407), patriarhul Constantinopolului, precum și de marii gânditori creștini din toate timpurile.

Tălmăcirea Sfântului Ioan Hrisostom, socotit până astăzi cel mai mare propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu din Biserica creștină, se caracterizează prin simplitate și profunzime, claritatea stilului, expunerea sistematică și înlăntuirea logică a ideilor, iată de ce ne-am gândit că ar fi bine să punem la îndemâna credincioșilor Bisericii străbune ortodoxe în colecția "Mărgăritare duhovnicești" a Editurii Buna Vestire, explicarea rugăciunii Tatal nostru, făcută de acest mare ierarh și dascăl al lumii, în traducerea părintelui Dumitru Fecioru, caruia îi aducem și pe această cale un pios omagiu pentru că ne-a daruit în românește atâtea și atâtea traduceri din scrierile Sf. Ioan, numit de contemporanii săi „Hrisoroas”, adică "râu în ale cărui valuri curge aur".

Sa pretuim aceasta comoara de învataturi daruita de Sf. Ioan Zlataoustul, s-o citim cu evlavie si sa urmam povetele ce le cuprinde.

Sa rostim zi de zi, de mai multe ori, Rugaciunea Domneasca, fiind cu mare luare aminte la fiecare cuvânt ce-l spunem, sa putem marturisi, dupa ani si ani, asemeni poetului-medic Vasile Voiculescu:

“Pe vremea aceea ma închinam mereu.
La masa, la culcare, la sculare;
Rugaciunea era cheia de aur cu care
Intorceam ornicul sufletului meu
Si-l potriveam sa mearga dupa Dumnezeu ”

(Cheia de aur) Beius, 21 martie 2005
Pr. Ioan MORGOVAN

Talcuire la Tatal nostru

**“Deci asa va rugati:
“Tatal nostru, Care esti în ceruri””(Matei 6, 9) .**

Vezi ca îndata a desteptat luarea aminte a ascultatorilor, amintind, chiar, prin cel dintâi cuvânt al rugaciunii, de toate binefacerile lui Dumnezeu.

Cel care numeste Tata pe Dumnezeu, prin aceasta singura numire, a marturisit: iertarea pacatelor, ridicarea pedepsei, dreptatea, sfinenia, rascumpararea, înfierea, mostenirea, însusirea de frate cu Unul-Nascut, daruirea Duhului. Ca nu-i cu putinta sa numesti Tata pe Dumnezeu, daca n-ai dobândit toate aceste bunatati.

Hristos, deci, desteapta luarea aminte a ascultatorilor Lui prin doua lucruri: si prin vrednicia Celui pe Care Il numesc Tata, si prin maretia bunatilor de care se bucura. Când spune: “Care esti în ceruri”, nu o spune ca sa închida pe Dumnezeu în cer, ci ca sa îndeparteze de pamânt pe cel ce roaga si sa-l ridice la locurile cele înalte si la locasurile cele de sus. Tot prin aceste cuvinte, ne mai învata sa facem rugaciune de obste pentru toti fratii.

Ca n-a spus: “Tatal meu care esti în ceruri”, ci: “Tatal nostru”, poruncindu-ne sa înaltam rugaciuni pentru toti oamenii si sa nu urmarim niciodata folosul nostru, ci totdeauna folosul aproapelui. Prin asta stârpeste dusmania, doboara mândria, alunga invidia, aduce dragostea, mama tuturor bunatilor, izgoneste inegalitatea dintre oameni, arata ca este de aceeasi cinste si împaratul si saracul, pentru ca participam cu totii, în comun, la cele mai mari si la cele mai necesare bunuri. Ce paguba avem de pe urma obârsiei noastre de jos, când, de pe urma obârsiei noastre de sus, toti suntem la fel, nimeni nu are ceva mai mult decât altul, nici bogatul mai mult decât saracul, nici stapânul mai mult decât sluga, nici domnul mai mult decât supusul, nici împaratul mai mult decât ostasul, nici filozoful mai mult decât barbarul, nici înțeleptul mai mult decât prostul?

Tuturor ni s-a daruit aceeași noblete, învrednicindu-ne pe toți la fel să-I zicem lui Dumnezeu: “Tata”.

Deci după ce ne-a amintit de această noblete, de darul cel de sus, de egalitatea de cinste dintre toți oamenii, de dragoste, după ce ne-a departat de la pământ și ne-a urcat în ceruri, să vedem acum ce ne poruncește să cerem.

De altfel este îndestulător numai cuvântul “Tata”, ca să ne învețe toată virtutea. Ca acela care-L numește pe Dumnezeu “Tata”, și “Tata obstesc”, trebuie să ducă o astfel de viață încât să nu se arate nevrednic de această noblete și să se străduiască să fie egal cu darul primit.

Dar Domnul nu Se mulțumește cu atât, ci adaugă și o altă cerere, spunând așa:

“Sfintească-se numele Tau”

Rugăciunea, vrednică de cel ce-L numește pe Dumnezeu Tata, este a nu cere nimic înainte de a slăvi pe Tatal, ci de a socoti pe toate în urma laudei aduse Tatalui.

“Sfintească-se” înseamnă: “Slavească-se”.

Dumnezeu are deplină slava Sa și este totdeauna aceeași; totuși Hristos poruncește ca acela ce se roagă să-L slavească pe Tatal, ca Tatal să fie slăvit și prin viața noastră. Același lucru îl spunea Domnul și mai înainte: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune și să slavească pe Tatal vostru cel din ceruri”(Matei 5, 16); ca și serafimii, când slăvesc pe Dumnezeu, spun la fel: “Sfânt, Sfânt, Sfânt”(Isaia 6, 3).

Prin urmare, “Sfintească-se” înseamnă: “Slavească-se”. Cu alte cuvinte, Hristos spune așa: “Învrednicește-ne să ducem o viață așa de curată, încât prin noi să Te slavească toți oamenii”. Și iarăși, înseamnă să ai o filozofie desăvârșită când oferi tuturor o viață atât de curată, încât fiecare din cei ce o vad să înalte pentru această laudă lui Dumnezeu.

” Vie împăratia Ta” (Matei 6, 10)

Si aceste cuvinte sunt iarăși cuvintele unui copil recunoscător, care nu-și lipsește sufletul de cele ce se vad, nici nu socotește mare lucru pe cele din lumea aceasta, ci se grabeste către Tatal și dorește cu înfocare pe cele viitoare. Toate acestea se nasc dintr-o conștiință curată și dintr-un suflet desprins de lucrurile de pe pământ.

Dorința aceasta o avea și Pavel în fiecare zi; de aceea și spunea: “Si noi, care avem pârga duhului, suspinăm, așteptând înfierea, izbăvirea trupului nostru” (Rom. 8, 23). Cel ce are această dragoste nu poate să se îngâmfe nici cu fericirea vieții sale, dar nici nu poate să fie doborât de neazuri și supărări, ci, ca și cum ar trai chiar în cer, este slobod și de una și de alta din aceste anomalii.

“Făca-se voia Ta, precum în cer și pe pământ”(Matei 6, 10) .

Ai vazut ce urmare minunata! Ne poruncise sa dorim bunatatile viitoare si sa ne grabim pentru plecarea noastra dincolo; dar atata vreme cât nu se întâmpla asta si locuim aici, ne porunceste sa ne dam toata silinta ca sa vietuim ca îngerii din cer. Hristos ne-a spus: “Trebuie sa doriti cerurile si cele din ceruri!”; dar a poruncit ca, înainte de a ajunge în cer, sa prefacem pamântul în cer; sa traim pe pamânt, ca si cum am trai în cer; sa ne grabim sa facem asa totul. Si pentru acestea sa-L rugam pe Stapânul nostru.

Nimic nu ne împiedica sa ajungem la viata desavârsita a puterilor celor de sus, chiar daca locuim pe pamânt; ca e cu putinta ca acela care traieste aici sa faca totul ca si cum ar si fi acolo.

Cererea aceasta vrea sa spuna: “Dupa cum acolo sus în cer toate se petrec fara de nici o piedica, iar îngerii nu împlinesc numai unele porunci, iar pe altele le calca, ci pe toate le fac si cu totii se supun - ca “sunt puternici în virtute - spune psalmistul - facând cuvântul Lui” (Ps. 102, 21) -, tot asa învredniceste-ne si pe noi oamenii sa nu facem pe jumatate vointa Ta, ci sa o împlinim în întregime, asa cum Tu voiesti!”.

Ai vazut ca ne-a învățat sa fim modesti, aratându-ne ca virtutea nu se datoreaza numai râvnei noastre, ci si harului de sus? Si iarasi, ne-a poruncit ca fiecare din noi, când ne rugam, sa ne rugam si pentru binele întregii lumi. Ca Domnul n-a spus: “Faca-se voia Ta în mine sau în noi”, ci: “Faca-se voia Ta pretutindeni pe pamânt”, ca sa dispara înselaciunea, sa se sadeasca adevarul, sa se stârpeasca orice pacat, sa se întoarca din nou virtutea, sa nu mai fie nici o deosebire între pamânt si cer. “Daca s-ar face asta, spune Domnul, nu s-ar mai deosebi cele de jos de cele de sus - desi prin firea lor sunt deosebite unele de altele -, pentru ca pamântul ne-ar arata alti îngerii”.

“Pâinea noastra cea de toate zilele da-ne-o noua astazi”(Matei 6, 11)

Ce înseamna cuvintele: “Pâinea noastra cea de toate zilele”? Inseamna: pâinea noastra cea din fiecare zi.

Pentru ca Domnul spusese sa ne rugam: „Faca-se voia Ta, precum în cer asa si pe pamânt”, poruncind sa împlinim si noi poruncile pe care le împlinesc îngerii, de aceea, prin cererea aceasta, face pogoramânt slabiciunii firii omenesti, pentru ca graieste oamenilor îmbracati cu trup, supusi nevoilor firii omenesti, care nu pot avea aceeasi nepatimire ca îngerii.

“Va cer si voua, oamenilor, spune Domnul, sa-Mi îndepliniti poruncile Mele în chip desavârsit ca si îngerii, dar nu va cer nepatimirea îngerilor, pentru ca nu va îngaduie tirania firii omenesti, pentru ca aveti nevoie de hrana cea de toate zilele!”.

Uita-mi-te câta duhovnicie este si în cele trupesti! Nu ne-a poruncit sa ne rugam nici pentru averi, nici pentru desfatari, nici pentru haine luxoase, pentru nimic din unele ca acestea, ci numai pentru pâine, anume pentru pâinea cea de astazi, ca sa nu ne îngrijim de ziua cea de mâine! De aceea a si adaugat: “Pâinea cea de toate zilele”, adica pâinea care ne trebuie astazi pentru hrana noastra.

Si nu S-a multumit numai cu acest cuvânt, ci a adaugat si un altul dupa acesta, spunând: “Da-ne-o noua astazi”, pentru ca sa nu ne mai zdrobim capul mai dinainte cu grija zilei de mâine. Pentru

ce sa te îngrijesti de ea, odata ce nu stii de vei vedea ziua de mâine? Porunca aceasta a dat-o si mai târziu, spunând: “Nu va îngrijiti de ziua de mâine” (Matei 6, 34).

Hristos vrea ca noi sa fim sprinteni si întraripati si sa-i dam atâta firii cât nevoia firii o cere de la noi.

Apoi, pentru ca se întâmpla sa pacatuim si dupa baia celei de a doua nasteri, Domnul Isi arata si aici multa Sa iubire de oameni si ne porunceste ca, pentru iertarea pacatelor, sa ne apropiem de iubitorul de oameni Dumnezeu si sa spunem asa:

**“Si ne iarta noua greselile noastre,
precum si noi iertam gresitilor
nostri” (Matei 6, 12).**

Ai vazut ce covârsitoare iubire de oameni? Dupa ce prin botez ne-a sters atât de multe pacate si ne-a dat nespusa maretie a darului Sau, ne învredniceste iarasi de iertare dupa ce pacatuim! Ca rugaciunea aceasta se cuvine sa o spuna numai cei botezati, o arata si legile Bisericii, dar si cuvintele de la începutul rugaciunii - ca cel nebotezat nu poate sa numeasca pe Dumnezeu Tata!

Asadar, daca rugaciunea aceasta se cuvine sa fie rostita numai de cei botezati, iar ei se roaga pentru ca au nevoie sa li se ierte pacatele, urmeaza ca nici dupa botez n-a pierit câstigul pocaintei.

Daca Domnul n-ar fi vrut sa arate asta, nu ne-ar fi poruncit sa ne rugam asa. Pentru ca Domnul în aceasta rugaciune aminteste de pacate, pentru ca ne porunceste sa ne cerem iertare, pentru ca ne învata ca putem sa dobândim iertare si pentru ca prin aceasta ne-a facut lesnicioasa cale, este lamurit ca stie si ca ne arata ca putem, si dupa botez, sa ne curatim pacatele; si tocmai de aceea a pus în rugaciunea aceasta si cererea pentru iertarea pacatelor.

Astfel, pentru ca ne pomeneste de pacate, ne învata sa fim smeriti; pentru ca ne porunceste sa iertam altora greselile, îndeparteaza din sufletul nostru dusmania; pentru ca ne tagaduieste si noua iertarea greselilor daca iertam pe cei ce ne gresesc, ne da bune nadejdi si ne învata sa filozofam despre nespusa iubire de oameni a lui Dumnezeu.

Dar ceea ce trebuie mai cu seama observat este ca, în fiecare din cererile de pâna acum, Domnul a amintit întreaga virtute, cuprinzând în ea si porunca de a nu purta dusmanie - ca a sfinti numele lui Dumnezeu înseamna a duce o viata desavârsita în toate privintele; a se face voia Lui arata iarasi acelasi lucru; a putea sa-I spui lui Dumnezeu: Tata înseamna a arata o vietuire fara pata; în toate acestea este cuprinsa negresit si îndatorirea de a îndeparta din sufletul nostru orice ura fata de cei ce ne-au gresit -, totusi Hristos nu S-a multumit cu atâta, ci, vrând sa arate cât de mult tine la iertarea dusmanilor, o aminteste în chip special; iar dupa ce termina rugaciunea, nu mai revine asupra nici unei alte porunci decât asupra acesteia, spunând asa: “Ca de veti ierta oamenilor greselile lor, va va ierta si voua Tatal vostru cel ceresc” (Matei 6, 14).

Prin urmare, noi facem începutul iertării noastre, noi suntem stăpânii judecării noastre. Și pentru ca nici unul din cei nesocotiți, când este judecat, să nu-I poată aduce lui Dumnezeu nici o învinuire, mare sau mică, Dumnezeu te face pe tine stăpân, răspunzător al sentinței și-ti spune: “După cum ai judecat, așa te judec și Eu! Dacă ierți pe aproapele tau, te voi ierta și Eu!”

Cu toate că nu se potrivește o iertare cu alta! Tu ierți pentru că ai nevoie de iertare; Dumnezeu, însă, n-are nevoie de nimic; tu ierți pe un om de aceeași fire cu tine; Dumnezeu, însă, iartă un rob; tu ești vinovat de nenumărate păcate; Dumnezeu, însă, este fără de păcat. Și cu toate acestea, și așa Dumnezeu Își arată iubirea Lui de oameni.

Ar putea, chiar fără asta, să-ți ierte toate păcatele tale, dar vrea, și pe această cale, să-ți facă bine, dându-ți nenumărate privilegii să fii blând și iubitor de oameni, să scoată din tine fiara, să stingă mânia și prin toate să te înfratească cu madularul tău.

Ce ai putea să spui? Ca ți-a făcut rău pe nedrept semenul tău? Dar tocmai aceasta înseamnă greșeala! Dacă ți-ar fi făcut rău pe bună dreptate, fapta lui n-ar mai fi socotită greșeala. Dar și tu te apropii de Dumnezeu ca să dobândești iertarea unor greșeli ca acestea, ba chiar cu mult mai mari. Și înainte de a ți se fi iertat păcatele te-ai bucurat de mari daruri din partea lui Dumnezeu: ai fost învățat ca ai suflet omenesc și ai fost povățuit să fii blând. Odată cu acestea te aștepta și mare răsplata dincolo, dacă nu ceri socoteala celor ce ți-au greșit. Dar de ce pedeapsa nu suntem vrednici, când puterea stă în mâinile noastre, iar noi ne tradăm mântuirea?

Cum mai putem pretinde să ne asculte Dumnezeu în celelalte rugăciuni ale noastre, când noi înșine nu vrem să avem mila de noi în cele ce suntem stăpâni?

**“Și nu ne duce pe noi în ispita, ci ne izbăvește de cel rău,
Ca a Ta este împărăția și puterea și slava în veci.
Amin”(Matei 6, 13)**

În aceste cuvinte Domnul ne arată lamurit nimicnicia noastră și ne potolește trufia, învățându-ne să fugim de lupte și să nu le cautăm. Așa victoria ne va fi mai strălucită, iar înfrângerea diavolului mai rusinoasă. Când suntem târâți în lupte, da, atunci trebuie să le înfruntăm cu curaj; dar dacă nu suntem chemați, să stăm liniștiți și să așteptăm timpul luptelor, ca să arătăm și că nu umblăm după slava desartă și că suntem curajoși.

“Cel rău” este numit aici diavolul. Domnul ne poruncește să purtăm cu el război neîmpacat și ne arată că diavolul nu-i prin fire așa. Că răutatea nu vine de la fire, ci de la voință. Diavolul este numit prin excelență așa din pricina covârșitoarei lui răutăți și din pricina că duce cu noi război neîmpacat, fără ca noi să-l fi nedreptățit cu ceva. De aceea Domnul nici n-a spus: “Izbăvește-ne de cei răi”, ci “de cel rău”, învățându-ne să nu purtăm ura semenilor noștri pentru relele pe care le suferim de la ei, ci să mutăm ura noastră de la ei la diavol pentru că el este pricina tuturor relelor.

Asadar, după ce prin amintirea dusmanului nostru ne-a pregătit de luptă și ne-a stârpit toată trândăvia, ne da iarăși curaj și ne ridică gândurile, amintindu-ne de împăratul sub Care suntem rânduiți și arătând că El este mai puternic decât toți, spunând:

“Ca a Ta este împaratia si puterea si slava”

Deci daca a Lui este împaratia, nu trebuie sa ne temem de nimeni, pentru ca nu este nimeni care sa I se împotrivesca si cu care sa împarta stapânirea.

Când spune: “A Ta este împaratia”, Hristos arata ca si diavolul, care se lupta cu noi, este supus lui Dumnezeu, chiar daca pare ca I se împotrivesc, Dumnezeu îngaduindu-i deocamdata aceasta. Ca si diavolul face parte din robii Lui, din cei carora, li s-a lua cinstea si au fost izgoniti.

De altfel diavolul n-ar îndrazni sa atace pe vreun om daca n-ar lua mai întâi putere de la Dumnezeu. Dar pentru ce vorbesc de oameni? Nici împotriva porcilor n-a putut îndrazni ceva pâna ce nu i-a îngaduit Domnul (Matei 8, 30-32); nici împotriva turmelor cu oi, nici împotriva cirezilor cu vite, pâna ce n-a luat îngaduinta de sus.

“Si puterea”. Chiar de-ai fi slab de tot, drept este sa ai curaj, pentru ca ai un Imparat ca Acesta, Care poate savârsi, si prin tine cu usurinta totul.

“Si slava în veci. Amin.”